

Suitsan rajavartioasema

Suitsan rajavartioasema toimi tässä rakennuksessa Pölkkyniemessä vuosina 1953 – 1993.

Historiaa

Suitsan vartioasema sijaitsi Uukuniemellä aina kauniin-, puhtas- ja kirkasvetisen sekä kalaisan Karjalan Pyhäjärven Suitsan saarella. Ongelmana luonnollisesti oli kulku yhteys mantereeseen ja saaren välillä rospuuttoaikaan keväällä ja syksyllä.

Suitsan vartio perustettiin kesäkuussa 1940. Vartio sijoitettiin aluksi Suitsan saareen Särkkä nimiseen taloon, jonka omistivat insinööri Ritvala ja pankinjohtaja Lunnas.

Elokuussa 1940 vartio siirtyi Särkän talosta Salmen huvilaan, jonka omisti opettaja Hämäläinen.

Vartio sijaitsi Salmensaaren kaakkoiskulmassa 50 metriä valtakunnan rajasta luonnon kauniilla paikalla.

1941 toukokuun lopulla vartio siirrettiin Antti Hälvän taloon Hälvän mäkeen, jossa vartio toimi noin kuukauden ajan.

1941 kesäkuun lopussa vartio siirrettiin takaisin Särkän taloon, jossa se toimi jatkosodan perustamisvaiheen aikana.

Partiointi suoritettiin Särkän talosta Salmensaareen, joka käsitti ainoastaan tähystyksen entisessä vartiorakennuksessa.

1941 elokuun 20:n päivän maissa vartion henkilöstö komennettiin Kiteelle, josta edelleen Rautalahteen. Siellä vartion henkilöstö liitettiin kevytosasto 18:aan, jonka mukana vartion henkilöstö osallistui jatkosodan taisteluihin.

Jatkosodan jälkeen 1944 marraskuussa Suitsan vartio perustettiin uudestaan Salmen huvilaan Salmensaareen.

Sotien jälkeen liikuntavälineinä vartioasemalla oli ainoastaan kesällä soutuveneet ja talvella sukset ja ahkio. Niillä suoritettiin partiointi niin kuin vartion huoltotehtävätkin. Talvella isommat huoltokuljetukset tehtiin hevosvetoisesti jäätä pitkin.

1946 saatiin vartion käyttöön unkarilainen Kovako syöksyvene, joka helpotti tuntuvasti partiointia ja huoltokuljetuksia.

1949 tuli huomattava parannus vartion vesistökuljetukseen. Kovako vene poistettiin käytöstä ja tilalle tulivat DKV moottorilla varustettu katettu moottorivene sekä Arkimedes perämoottori pienempään veneeseen. Näillä suoritettiin partiointi ja huoltokuljetukset.

1951 Suitsan vartio lakkautettiin ja miehistö siirrettiin Niukkalan vartiolle. Suitsan vartion vesirajaosuuden partiointi tuona aikana tuotti vaikeuksia. Partiot muodostuivat pidemmiksi. Partiot yöpyivät Kolkutniemessä sijainneessa partiomajassa.

Liikkuminen järviolueella oli usein haasteellista sääolosuhteista johtuen. Olipa sitten kovat pakkaset, sumu, usva, myrsky tai pimeä. Niinpä eräs partio rasittuneena ja tarkkuutensa menettäneenä talvella 1952 hiihti kovassa sumussa Ristiselällä yli valtakunnan rajan aina venäläisten viehkoitukselle saakka.

1952 syksyllä Rajavartiosto osti Suitsan saaren Pölkkyniemestä kahden hehtaarin tontin luonnon kauniilta paikalta nimismies Leikolalta.

8.3.1953 valmistui asuntoparakki Suitsan Pölkkyniemeen. Tällöin vartion vahvuus oli 1 au + 10 miestä.

Toukokuussa 1953 alkoi varsinaisen vartiorakennuksen rakentaminen. Silloin Immolasta saapui 50 rajajääkäriä luutnantti Lammin johdolla ja he kaivoivat vartiorakennuksen pohjan. Siviilityövoimaa oli neljä kirvesmiestä, joten kaiken muun työn tekivät rajajääkärit kuten vartiorakennuksen pohjan valunkin. Valutyö tehtiin 10.6 yhden vuorokauden aikana urakkatyönä, josta rajajääkärit saivat palkkioksi neljä vapaapäivää.

1953 heinäkuun lopulla oli uuden Suitsan vartioaseman harjannostajaiset ja 1953 lokakuun lopulla asutettiin Suitsan vartioasema.

Talvella 1962 oli Suitsan ja Pyhäjärven alueella paljon susia, jotka liikkuivat 8 – 10 kpl laumoissa.

1964 aloitti toimintansa Kerimäen TV- asema ja se toi tv:n katselumahdollisuuden myös Suitsan saaren asukkaille.

5.6.1969 vartion toiminta lakkautettiin peruskorjauksen vuoksi ja rajan vartiointi suoritettiin Niukkalasta käsin.

1969 Parikkalan voima veti sähköt Suitsan saareen laskemalla sähkövoimakaapelin salmeen.

1971 Sattui vartiolla erikoinen tapaus, kun eräs rajajääkäri poistui luvatta vartiopaikalta.

Hänet tuomittiin Lappeenrannassa sota-oikeudessa yhden kuukauden vankeusrangaistukseen. Mies vapautettiin myöhemmin RVL:n palveluksesta saamansa tuomion seurauksena.

4. – 5.6.1973 Vieraili Suitsan vartioasemalla Hollannin prinsessa Margarethin seurueineen.

1974 Aloitettiin taimenen istutukset Pyhäjärveen.

12.1.1977 Saatiin sähköt Suitsan tornille. Tornin sähkölämmitys paransi huomattavasti partioiden toimintaedellytyksiä Pyhäjärven tähystys- ja valvontatehtävissä.

17.11.1977 Suoritti Kymen vesipiiri käyttöönoton katselmuksen Salmilammen kanavan rakennustyöhön. Sen jälkeen kanava ja silta saatiin käyttöön virallisesti.

24.8.1977 Vartiolla vieraili työvihtyvyys tutkijat.

Vuonna 1979 Rakennettiin vartiolle Lämpöpumppu lämmitysjärjestelmä. Lehdistö ja siviilit olivat erittäin kiinnostuneita uudesta lämmitysjärjestelmästä. Lämmitysjärjestelmää varten laskettiin mm. putkea järveen 1500 m. Mielenkiintoa uutta lämmitysjärjestelmää kohtaan lisäsi varmaan se, että polttoaineen hinta kallistui samoihin aikoihin nopeasti.

1979 Alkoi Kalantutkimus Pyhäjärvellä. Tutkimuksella täsmennettiin käsityksiä kalastuksen vaikutuksesta kalakantoihin. Käytännössä kalakantoja tutkittiin koenuottausten avulla.

1980 aloitettiin valvontaiskut poliisin kanssa Pyhäjärven vesialueella.

1981 Uukuniemen seurakunnan 350-vuotisjuhlat yhdessä Uukuniemi päivien kanssa vetivät paikalle yli 2000 ihmistä.

1983 Alkoi Hevoskallioon kalasataman rakentaminen.

1984 asennettiin Suitsan valvontatorniin uusi tutka.

1987 lähtien aloitettiin Pyhäjärvellä kalatutkimuksen nimissä talvinuottaus molemmin puolin rajaa (Suomi – SNTL)).

1988 Suoritettiin Salmenlammen kanavan kunnostustyöt ja asennettiin uusi teräsrakenteinen silta Siutsansaaresta – Salmensaareen. Kunnostustyö saatiin valmiiksi 22.12.1988. Se oli kuin joululahja vartion henkilökunnalle ja saarten mökkiläisille.

Elokuussa 1989 keskusmetsälautakunta rakensi 7,8 km tietä Suitsan saaren eteläpähän - alkaen vartiolta Pölkkiemestä.

Muuta

Suitsan vartioasema oli syrjäinen vartioasema sotien jälkeen. Henkilöstö vaihtui jatkuvasti toiminta olosuhteista johtuen.

Kun tie yhteys 1964 saatiin Uukuniemen kirkonkylästä – Hevoskallioon kalasatamaan saakka, paransi se huomattavasti henkilökunnan viihtyisyyttä ja vartion huollon järjestelyä. Tien tulo toi myös lisätoita rajanvartiointiin, kun kalastajien määrä lisääntyi huomattavasti rajanpinnassa kauniin ja kalaisan Pyhäjärven ansiosta.

Uukuniemen kunnan väkiluku laski hiljalleen. Vuonna 1970 asukasluku oli vielä 1010 vakituista asukasta. 1998 väkiluku oli enää 500 henkilön tietämissä. Kesäisin väkiluku kuitenkin kasvoi moninkertaiseksi, kun loma-asuntojen ja vapaa-ajan asukkaiden määrä lisääntyi jatkuvasti.

Matkailun ja mökkiläisten runsas lisääntyminen, lisäsi myös valvonnan tarvetta.

Papinniemen leirintäalue ja Savo-Karjalan virkistyskeskus Uukuniemellä vetivät matkailijoita vuosittain kumpikin n. 2000 henkilöä. Heistä ulkomaalaisia oli muutamia kymmeniä.

Suitsan vartioaseman henkilöstö hoiti hyvin suhteet siviiliväestöön, mikä edesauttoi hyvin informaation jakamista rajaseudun väestölle ja matkailijoille. Siten se toimi myös ennalta ehkäisevänä toimena rajatapahtumien ennalta ehkäisemiseksi.

Henkilökuntaa valittiin myös erilaisiin kunnallisiin- ja seurakunnan luottamustehtäviin.

Rajatapahtumia sattui kuitenkin muutamia. Niitä aiheuttivat yleensä kalastajat Kalattoman- ja Ristinselän vesialueella. Useimmiten tapahtumat aiheutuivat kalastajien eksymisestä vesialueella sumussa tai pimeässä, tai tietämättömyydestä rajan kulusta. Rajan merkitsemistä lisättiinkin niin maa- kuin vesialueella vuosien saatossa. Myös kotieläimet aiheuttivat muutamia rajatapahtumia Salmisaaren kannaksen alueella.

Suitsan vartioaseman kummi oli legendaarinen radioselostaja Paavo ja Immi Tiilikainen, jotka vierailivat vartiolla vuosittain.

Suitsan vartiolla palveli myös useita piiritason urheilijoita ja hyviä koirakkoja.

Uukuniemellä oli myös Olympiavoittaja moukarinheittäjä Juha Tiaisen kesämökki.

Suitsan- ja Närsäkkälän vartioasemilla oli paljon yhteistoimintaa. Rajanvartiointi suunniteltiin 1980-luvulta lähtien yhteistoiminnassa. Kilpailuja järjestettiin vartioiden kesken mm. hiihdossa ja onki-kilpailujen merkeissä niin kesällä kuin talvellakin.

Suitsan vartioasema lakkautettiin vuonna 1993. Tällöin koko Karjalan Pyhäjärven vesirajan valvonta (rm II/123 – II/128) siirtyi Närsäkkälän vartioaseman vastuulle. Henkilökunta siirtyi Pitkäpohjan ja Närsäkkälän vartioasemille.

Sen jälkeen rakennuksen vuokrasi eri poliisiyksiköt koulutus- ja vapaa-ajan käyttöönsä, kunnes Senaatti kiinteistöt myi vartioaseman yksityiselle henkilölle.

Suitsan vartioaseman rantasauna.

Suitsan rajavartioaseman venevaja, joka valmistui vuonna 1976.

1954 elokuussa saatiin vartiolle uusi rautavene suoraan Turun veneveistämöltä. Rautavene helpotti liikkumista kesällä, mutta myös kelirikon aikana koska sillä voi ajaa pienissä jäissä.

Suitsan valvontatorni Salmensaassa.

Suitsan partiomaja Salmensaassa valvontatornin juurella.

Kaivo onnettomuus

30.7.1975 sattui koko Uukuniemen kirkonkylää järkyttänyt onnettomuus, jossa saivat surmansa rajaylikersantti Risto Manula, rajajääkäri Pentti Pasanen sekä rajaylikersantti Manulan vaimo, Aino Manula.

Tapahtuma sattui Uukuniemen kirkonkylässä Manulan kotipihalla, missä oltiin rakentamassa ja syventämässä vesikaivoa. Maaperän kovuuden vuoksi syvennyksissä käytettiin räjähdyspanoksia ja näistä syntyneisiin räjähdyskaasuihin asianosaiset menehtyivät. Ensimmäisenä kaivoon suistui kaivonreunalla ollut rajaylik. Maunula ja tämän jälkeen häntä pelastamaan mennyt Aino Maunula sekä myöhemmin muita kaivoon auttamaan laskeutunut rajajääkäri Pasanen.

Rajajääkäri Pasaselta jäi perhe, johon kuului vaimo ja kolme alaikäistä lasta. Risto ja Aino Manulla ei ollut lapsia.

Rajaylikersantti Risto Olavi Manula

oli syntynyt 3. 3. 1944 Uukuniemellä ja palveli rajavartiolaitoksessa 1. 1. 64 lähtien ja tuli kaksi vuotta sitten Uukuniemen Suitsan rajavartioasemalle vartioupseeriksi.

Rajajääkäri Pentti Armas Pasanen

oli syntynyt 19. 9. 1944 Pihtiputaalla. Hän tuli rajavartiolaitoksen palvelukseen 1. 3. 66 ja palveli koko ajan Suitsan vartiolla.